

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۴/۰۳/۱۶

پوهاند نصرالله ستانکزی

برگ های از تاریخ حقوق افغانستان (قسمت بیستم)

قانونگذاری در عصر سلطنت نادر شاه

۱۳۰۸ تا ۱۳۱۲ خورشیدی

در این دوران علاوه برآن که در لویه جرگه سال ۱۳۰۹ خورشیدی دومین قانون اساسی افغانستان تحت نام «اصول اساسی دولت علیه افغانستان» تصویب شد، نخستین پارلمان کشور با داشتن دو مجلس به نام های شورای ملی و سنا تاسیس گردید؛ یکی از وظایف اصلی آن مانند هر پارلمان دیگر جهان؛ تصویب قوانین، تصویب بودجه و تأیید یا رد معاهدات بین المللی که حکومت افغانستان به آن خواهان الحاق بود. بنا ویژه گی قوانین این دوران تصویب قوانین توسط پارلمان مملکت بود.

در عصر نادر شاهی این اسناد تقنینی نافذ و مرعی الاجرا گردیده آمد.

اصولنامه ها:

اصول اساسی دولت علیه افغانستان؛ به عنوان دومین قانون اساسی کشور در لویه جرگه سال ۱۳۰۹ خورشیدی تصویب و به تاریخ ۲۸ سنبله همان سال توسط محمد نادر شاه توشیح و در ۸ عقرب ۱۳۱۰ خورشیدی؛ به استناد حکم قسمت آخر ماده ۱۱۰ (که ماده پایانی قانون اساسی مذکور است) حکم شاه را چنین می خوانیم: «تعمیل و اجرای مواد اصولنامه هذا را امر و اراده میفرمایم. تحریر ۸ عقرب ۱۳۱۰ شمسی مطابق ۱۹ جمادی الثانی ۱۳۵۰ هجری»

اصولنامه حاضری و رخصتی مامورین ۱۳۱۰ خورشیدی.

اصول وظایف داخلی شورای ملی ۱۳۱۰ خورشیدی.

اصولنامه محصول مال مواشی ۱۳۱۰ خورشیدی.

اصولنامه تقاوی تجاریه ۱۳۱۱ خورشیدی

اصولنامه امور موتر رانی. وگادی رانی ۱۳۱۱ خورشیدی.

اصولنامه اجرات معادن نمک ۱۳۱۱ خورشیدی

اصولنامه های خزاین دولت ۱۳۱۱ خورشیدی.

اصولنامه تعزیه داری ۱۳۱۲. خورشیدی.

اصولنامه سرحدی ۱۳۱۲ خورشیدی (مربوط وزارت حربیه)

اصولنامه مکافات و نشان ها ۱۳۱۲ خورشیدی (مربوط وزارت حربیه)

اصولنامه تقاعد ۱۳۱۲ خورشیدی (مربوط وزارت حربیه)

د پانوی شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پزوالې د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو لو مخکې په خیر و لولئ

اصولنامه خدمات داخله (اردو) ۱۳۱۲ خورشیدی.
اصولنامه خدمات داخله مکتب حربیه ۱۳۱۲ خورشیدی.
اصولنامه وظایف عسکری سرحداری ۱۳۱۲ خورشیدی.
اصولنامه مراسم جنازه عسکری و تجهیز و تکفین ، اسقاط و خیرات نفری عسکری ۱۳۱۲ خورشیدی .
اصولنامه برچه ۱۳۱۲ خورشیدی (مربوط وزارت حربیه)
اصولنامه وظایف مدیریت های تحریرات ۱۳۱۲ خورشیدی .
اصولنامه وظایف مدیریت های مامورین ۱۳۱۲ . خورشیدی.
اصولنامه وظایف مدیریت های اوراق ۱۳۱۲ خورشیدی .
اصولنامه استعفاى مامورین ملکی و عسکری ۱۳۱۲ . خورشیدی.
اصولنامه بلدیہ ۱۳۱۲ خورشیدی .
اصولنامه ویزه و اقامت اتباع خارجه در افغانستان ۱۳۱۲ خورشیدی .
اصولنامه توقیف خانه و حبس خانه ها ۱۳۱۲ خورشیدی .
اصولنامه فروش اموال تحویل خانه های دولتی ۱۳۱۲ خورشیدی .

ضمایم:

ضمیمه اصولنامه حاضری و رخصتی مامورین ۱۳۱۱ خورشیدی.
ضمیمه اصولنامه اساسی راجع به منع ورود مسکوکات ۱۳۱۱ خورشیدی.
ضمیمه اصولنامه اساسی راجع به این که به اتباع خارجی حق استملاک داده نشود . ۱۳۱۱ خورشیدی.
ضمیمه اصولنامه اساسی راجع به منع ازدواج مامورین خارجه و حربیه و محصلین افغانی در خارج .

لوايح:

لایحه تشکیلات ووظایف وزارت حربیه ۱۳۱۱ خورشیدی.
لایحه تشکیلات ووظایف وزارت خارجه ۱۳۱۱ خورشیدی.
لایحه تشکیلات و وظایف وزارت داخله . ۱۳۱۱ خورشیدی..
لایحه تشکیلات و وظایف وزارت عدلیه ۱۳۱۱ خورشیدی. .
لایحه تشکیلات و وظایف وزارت مالیه ۱۳۱۱ خورشیدی.
لایحه تشکیلات و وظایف وزارت معارف ۱۳۱۱ خورشیدی.
لایحه تشکیلات ووظایف وزارت تجارت ۱۳۱۱ خورشیدی.
لایحه تشکیلات ووظایف مدیریت مستقله طبیه ۱۳۱۱ خورشیدی.
لایحه تشکیلات ووظایف مدیریت مستقله پست و تلگراف ۱۳۱۱ خورشیدی..
لایحه تشکیلات ووظایف دواير ولایات ۱۳۱۱ خورشیدی.
لایحه تشکیلات ووظایف ریاست بلدیہ ۱۳۱۱ خورشیدی .
لایحه سرحداری - ۱۳۱۲ خورشیدی.
لایحه موقتی اموال گریزی (قاجاق) ۱۳۱۲ خورشیدی. .

لایحه البسه عسکری ۱۳۱۲ خورشیدی.
لوايح تحقیقات ابتداییه جرایم ۱۳۱۲ خورشیدی. .
لایحه خریداری و استعمال ماشیندار های سیستم جدید ۱۳۱۲ (مربوط وزارت حربیه).
لایحه برای جمع طیارات افغانی نظر به طیران (پرواز) ووظایف شان ۱۳۱۲ خورشیدی .
لایحه در خصوص تراجم و تعیین حق الزحمه مترجمین نظر به لسان های مختلفه اجنبی ۱۳۱۲ خورشیدی.
لایحه در باب اینکه برای اردو های محتشم افغانی کدام نوع اصول تعلیم و تربیه اتخاذ شود ۱۳۱۲ خورشیدی .
لایحه مکاتب خورد ضابطان و لواحق آن ۱۳۱۲ خورشیدی .
لایحه خدمات تعلیمگاه ها ۱۳۱۲ خورشیدی (مربوط وزارت حربیه)
لایحه پذیرایی ۱۳۱۲ خورشیدی (مربوط وزارت حربیه)
لایحه در باب رخصتی و غیر حاضری مستخدمین مکتب حربیه ۱۳۱۲ خورشیدی .
لایحه خدمات تعلیمگاه ها ۱۳۱۲ خورشیدی (مربوط وزارت حربیه)
لایحه ورود و نمایش مال التجاره خارجه در افغانستان ۱۳۱۲ خورشیدی .
لایحه انحصار قند و شکر ۱۳۱۲ خورشیدی .
لایحه انحصار تیل بطرول و غیره تیلهای کار آمد موثر ۱۳۱۲ خورشیدی .
لایحه شرکت پشتون قندهار در موضوع فروش میوه تر و خشک قندهار در خارج ۱۳۱۲ خورشیدی.
لایحه اخراجات پوست و استعمال پول مستحله فروش آن ۱۳۱۲ خورشیدی .
لایحه ماده واحده راجع به اخذ محصول تفنگ های شکاری ۱۳۱۲ خورشیدی.

تعلیمتنامه ها:

تعلیمتنامه پیاده جلد اول ۱۳۱۲ خورشیدی (مربوط وزارت حربیه)
تعلیمتنامه پیاده جلد دوم ۱۳۱۲ خورشیدی (مربوط وزارت حربیه)
تعلیمتنامه تعبیه پیاده ۱۳۱۲ خورشیدی (مربوط وزارت حربیه)
تعلیمتنامه تعبیه هوا بازی ۱۳۱۲ خورشیدی (مربوط وزارت حربیه)
تعلیمتنامه سواری ۱۳۱۲ خورشیدی (مربوط وزارت حربیه)